

Komisija za kakovost in evalvacije UP FM

Doseganje kompetenc

diplomantov

drugostopenjskih študijskih programov

Študijsko leto 2014/2015

Študijski program Ekonomija in finance
Študijski program Management

Pripravila: Katarina Košmrlj
Oktober 2015

Povzetek

Poročilo predstavlja rezultate anketiranja diplomantov študijskih programov druge stopnje Management ter Ekonomija in finance o doseganju kompetenc, predpisanih pri programu. Za anketiranje je pripravljen vprašalnik z naborom trditev, ki ponazarjajo vse splošne in programsko specifične kompetence v programu. Rezultati kažejo, da je v splošnem doseganje kompetenc v obeh obravnavanih programih dobro. Diplomanti študijskega programa Management v nekoliko večji meri dosegajo predmetno specifične kompetence kot študenti študijskega programa Ekonomija in finance. Ti pa izražajo nekoliko višjo stopnjo doseganja kompetenc s področja etičnosti in kritične presoje. Pri ostalih skupinah kompetenc (razlaga lastnih stališč in zaključkov, samostojnost pri delu, delo s skupinami) med programoma ni razlik. Glede skupnega doseganja kompetenc ugotavljamo, da se velika večina diplomantov ocenjuje za zelo kompetentne, ostali pa za kompetentne, medtem ko manj kompetentnih in nekompetentnih nismo zaznali.

1 Osnovni podatki

1.1 Potek anketiranja

Vprašalnik v papirnati obliki je referat posredoval kandidatom ob oddaji vloge za zagovor zaključne naloge. Vprašalnik je vseboval nekaj generičnih vprašanj, nekaj pa programsko-specifičnih, saj se kompetence v obeh programih nekoliko razlikujejo. Diplomanti so doseganje kompetenc ocenjevali na podlagi strinjanja s podanimi trditvami na dvostopenjski lestvici, pri čemer je "DA" pomenilo, da trditev zanje velja, "NE", pa da trditev zanje ne velja.

1.2 Veljavnost raziskave

Raziskava kompetenc je bila pilotno izvedena v študijskem letu 2013/2014. S pilotno izvedbo smo preverili merski inštrument, način anketiranja in uporabnost analiz. Pristop se je izkazal kot ustrezen, zato smo ga v študijskem letu 2014/2015 ponovili za drugostopenjska programa Management ter Ekonomija in finance, v študijskem letu 2015/2016 pa bomo pripravili tudi pilotno izvedbo za prvostopenjske študijske programe.

V študijskem letu 2014/2015 je drugostopenjski študijski program Management zaključilo 38 diplomantov, izpolnjeni vprašalnik pa je oddalo 22 diplomantov, program Ekonomija in finance pa je zaključilo 11 diplomantov, vprašalnik pa jih je oddalo 5. Odzivnost na programu Management je tako nekaj pod 58 %, na programu Ekonomija in finance pa dobrih 45 %. Doseženi del populacije lahko označimo kot priložnostni vzorec; k anketiranju so namreč pristopili zgolj zainteresirani diplomanti. Demografskih spremenljivk nismo spremljali, zato ne moremo oceniti, v kolikšni meri diplomanti v vzorcu odlikajo lastnosti populacije.

2 Analiza in predstavitev rezultatov

2.1 Pregled doseganja posameznih skupin kompetenc

Odgovore smo ovrednotili: odgovor DA se beleži z 1 točko, odgovor NE pa z 0 točkami. Negativne trditve smo ustrezno rekodirali (točkovanje je obratno). Iz osnovnih spremenljivk smo tvorili spremenljivke, ki predstavljajo skupino kompetenc. Nove spremenljivke so vsota trditev, ki sestavljajo skupino kompetenc. Kompetence se po študijskih programih nekoliko razlikujejo, zato jih predstavljamo ločeno. V tabele smo vključili tudi rezultate pilotne izvedbe in pa skupni rezultat.

2.1.1 Študijski program Ekonomija in finance

Za študijski program Ekonomija in finance smo posamezne kompetence glede na skupne značilnosti združili v šest skupin:

- analiza poslovnega okolja (analiza posledic sprememb v organizaciji in poslovnem okolju; analiza posledic strukturnih in mednarodnih dejanj na organizacijo in širše okolje);
- samostojnost pri delu (avtonomnost pri delu; informacijsko-komunikacijska znanja, veščine, sposobnosti in spretnosti; samostojno preučevanje posledic ekonomskih pojavov);
- razlaga lastnih stališč in zaključkov (uporaba strokovnih terminov; interdisciplinarnost; razumevanje različnih vidikov okolja organizacije; podajanje odgovorov na izzive ekonomskega okolja);
- delo s skupinami (sprejemanje in upoštevanje tvornih kritik in pripomb; strateško vodenje in načrtovanje; sodelovanje v skupini; odgovornost za lastno delo v skupini; odgovornost za vodenje skupine);
- etičnost (delovanje skladno z vrednotami; etična refleksija; zavezanost profesionalni etiki);
- kritična presoja (samokritičnost; predvidevanje posledic in rešitev; reševanje kompleksnih problemov; oblikovanje drznih in inovativnih idej).

Vsaka skupina kompetenc je glede na izhodiščne kompetence in pa kompetence iz klasifikacije KLASIUS v vprašalniku zastopana s posameznimi trditvami, ki prispevajo k skupini po eno točko. Nekatere trditve vsebujejo elemente različnih skupin kompetenc, zato skupno število točk po skupinah kompetenc presega število trditve v vprašalniku.

Tabela 1: Pregled doseganja posameznih skupin kompetenc za diplomante študijskega programa Ekonomija in finance

Statistika	Kompetence EF analiza poslovnega okolja (4 t)			samostojnost pri delu (5 t)			razlaga lastnih stališč in zaključkov (6 t)			delo s skupinami (6 t)			etičnost (4 t)			kritična presoja (10 t)		
	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15
letno spremljanja*	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15
Povprečje	3,0	2,7	3,60	3,5	3,2	4,00	4,5	3,9	5,80	5,3	5,1	5,60	3,7	3,6	4,00	9,1	9,1	9,00
Napaka povp.	0,35	0,47	0,40	0,19	0,25	0,00	0,38	0,43	0,20	0,25	0,35	0,24	0,15	0,22	0,00	0,23	0,31	0,32
St. odklon	1,36	1,49	,89	0,74	0,79	,00	1,46	1,37	,45	0,96	1,10	,55	0,59	0,70	,00	0,88	0,99	,71
Mediana	4	3	4	4	3	4	5	4	6	6	5,5	6	4	4	4	9	9,5	9
Minimum	0	0	2	2	2	4	1	1	5	3	3	5	2	2	4	8	8	8
Maximum	4	4	4	2	4	4	6	5	6	6	6	6	4	4	4	10	10	10
1. kvartil	2	4	3	3	3	4	4	3	5,5	5	5	5	4	4	4	8	4,5	8,5

Opombe: S – skupaj N = 15, 13/14 – N=10, 14/15 – N=5.

Anketirani diplomanti Ekonomije in financ v študijskem letu 2014/2015 izražajo, da v celoti dosegajo kompetence s področja etičnosti; v tej skupini kompetenc je vseh 5 anketiranih študentov označilo, da so med študijem dosegli vse kompetence. Pri drugih skupinah kompetenc je povprečje sicer nižje od največjega možnega števila točk, vendar je analiza s t-testom pokazala, da se povprečje ne razlikuje značilno (pri manj kot 5 % stopnji tveganja) od največje možne vsote. Izjema je skupina kompetenc "Kritična presoja", kjer pa je povprečje značilno nižje od vseh možnih, torej 10 točk (pri 5 % stopnji tveganja). V primerjavi z diplomanti pilotne izvedbe smo značilne razlike (pri 5 % stopnji tveganja) ugotovili pri kompetencah samostojnosti pri delu in razlage lastnih stališč in zaključkov. V teh dveh skupinah kompetenc so diplomanti v letu 2014/2015 izrazili višjo stopnjo doseganja, medtem ko pri ostalih skupinah kompetenc med leti ni značilnih razlik.

2.1.2 Študijski program Management

Podobno kot za študijski program Ekonomija in finance smo tudi za študijski program Management posamične kompetence zaradi večje preglednosti združili v skupine. Zaradi razlik v kompetenčnem profilu se skupine med programoma nekoliko razlikujejo. V vsaki skupini so združene trditve, ki se nanašajo na

posamezne področne kompetence. Ker nekatere trditve vsebujejo navezavo na več kompetenc, je skupno število točk po skupinah večje kot skupno število trditev v vprašalniku.

Kompetence programa Management smo združili v šest skupin:

- delo s podatki in informacijami (pridobivanje; analiza; sinteza; vrednotenje),
- samostojnost pri delu (avtonomnost pri delu, informacijsko-komunikacijska znanja, veščine, sposobnosti in spretnosti; raba raziskovalnih metod; strokovno in raziskovalno delo)
- razlaga lastnih stališč in zaključkov (uporaba strokovnih terminov; interdisciplinarnost)
- delo s skupinami (sprejemanje in upoštevanje tvornih kritik in pripomb; strateško vodenje in načrtovanje; sodelovanje v skupini)
- etičnost (delovanje skladno z vrednotami; etična refleksija; zavezanost profesionalni etiki)
- kritična presoja (samokritičnost; predvidevanje posledic in rešitev; reševanje kompleksnih problemov)

Tabela 2: Pregled doseganja posameznih skupin kompetenc za diplomante študijskega programa Management

Kompetence MNG	delo s podatki in informacijami (5 t)			samostojnost pri delu (6 t)			razlaga lastnih stališč in zaključkov (5 t)			delo s skupinami (6 t)			etičnost (5 t)			kritična presoja (8 t)		
	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15	S	13/14	14/15
Statistika leto spremljanja*																		
Povprečje	4,56	4,36	4,86	4,02	3,79	4,32	4,00	3,58	4,55	5,69	5,39	5,95	3,87	3,85	3,91	6,33	6,21	6,32
Napaka povp.	0,12	0,18	,07	0,18	0,25	,21	0,18	0,25	,18	0,10	0,17	,05	0,08	0,12	,06	0,18	0,28	,24
St. odklon	0,86	1,03	,35	1,30	1,45	,99	1,31	1,42	,86	0,77	1,00	,21	0,58	0,71	,29	1,35	1,60	1,13
Mediana	5	5	5	4	4	5	5	4	5	6	6	6	4	4	4	7	7	7
Minimum	1	1	4	1	1	2	1	1	2	2	2	5	0	0	3	3	3	3
Maximum	5	4	5	6	5	5	5	4	5	6	4	6	4	4	4	8	5	7
1. kvartil	4	1	5	3	2,75	4	3	3,5	4	6	4	6	4	3	4	6	8	6

Opombe: S – skupaj N = 55, 13/14 – N=33, 14/15 – N=22.

Anketirani diplomanti v 2014/2015 izražajo, da so v povprečju celoti dosegli kompetence delovanja v skupini, medtem ko je v ostalih skupinah kompetenc rezultat v povprečju nekoliko nižji. V povprečju so v najmanjši meri dosegli kompetence s področja kritične presoje, sledijo kompetence samostojnosti pri delu in etičnosti. Kompetence dela s podatki in informacijami ter razlage lastnih stališč in zaključkov so v povprečju dosegli malo pod celoto.

V primerjavi s pilotno izvedbo se je kompetentnost izboljšala pri delu s podatki in informacijami, razlaga lastnih stališč in zaključkov ter pri delu s skupinami (stopnja tveganja pod 1 %). Razlike, ki jih v tabeli vidimo pri ostalih treh skupinah kompetenc, so neznačilne.

2.2 Skupno doseganje kompetenc

Na podlagi rezultatov doseganja posameznih skupin kompetenc smo izračunali še skupne vrednosti doseganja kompetenc v programu. Za oba programa, Ekonomija in finance ter Management je bilo največje možno število točk 35. Največjega števila točk ni dosegel noben anketiranec. V programu Ekonomija in finance je bilo največje število doseženih točk 33, najmanjše 21, v programu Management pa največje 34 in najmanjše 16. V povprečju se anketirani diplomanti obeh programov ne razlikujejo (pri 5 % tveganju) in so dosegli 29 točk s 4 točkami standardnega odklona.

2.2.1 Kompetenčne skupine

Glede na skupno doseženo število točk, torej glede na doseganje celotnega kompetenčnega profila, smo diplomante razdelili v skupine, ki sledijo frekvenčni porazdelitvi skupnih točk v štiri enako široke razrede. Ti predstavljajo 25 % točk in s tem programskih kompetenc. Zaradi majhnega števila odgovorov skupin nismo podrobneje analizirali (katere kompetence v največji meri dosegajo, pri katerih so izrazili težave

ipd.). Skupine predstavljamo bolj zaradi pregleda številčnosti v doseganju določenega obsega kompetenc, vendar pri tem ponovno opozarjamo na zadržanost pri interpretaciji rezultatov.

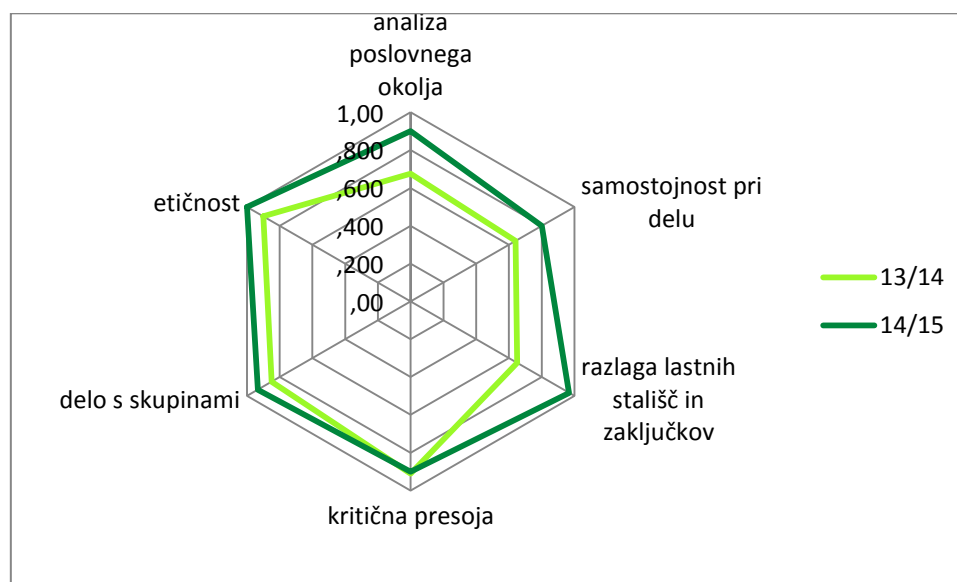
Tabela 3: Pregled razvrstitev anketiranih diplomantov v skupine po obsegu skupnega doseganja kompetenc

Kompetenčna skupina	Točke	Management			Ekonomija in finance			Skupaj		
		Število	Delež	Delež 13/14	Število	Delež	Delež 13/14	Število	Delež	Delež 13/14
Zelo kompetentni	27-35	19	86 %	67 %	5	100 %	60 %	24	89 %	65 %
Kompetentni	18-26	3	14 %	24 %	0	0 %	40 %	3	11 %	28 %
Manj kompetentni	9-17	0	0 %	9 %	0	0 %	0 %	0	0 %	7 %
Nekompetentni	0-8	0	0 %	0 %	0	0 %	0 %	0	0 %	0 %
Skupaj		33	100 %	100 %	10	100 %	100 %	43	100 %	100 %

Pri obeh študijskih programih se izkaže, da diplomanti dosegajo visoko stopnjo kompetentnosti. V programu Ekonomija in finance se vseh 5 anketirancev uvršča v razred "zelo kompetentnih", v programu Management pa se jih nekaj manj kot 15 % uvršča tudi v razred "kompetentnih". V primerjavi s predhodnim merjenjem gre za izboljšanje, saj v obeh programih opažamo premik kompetentnosti za en razred.

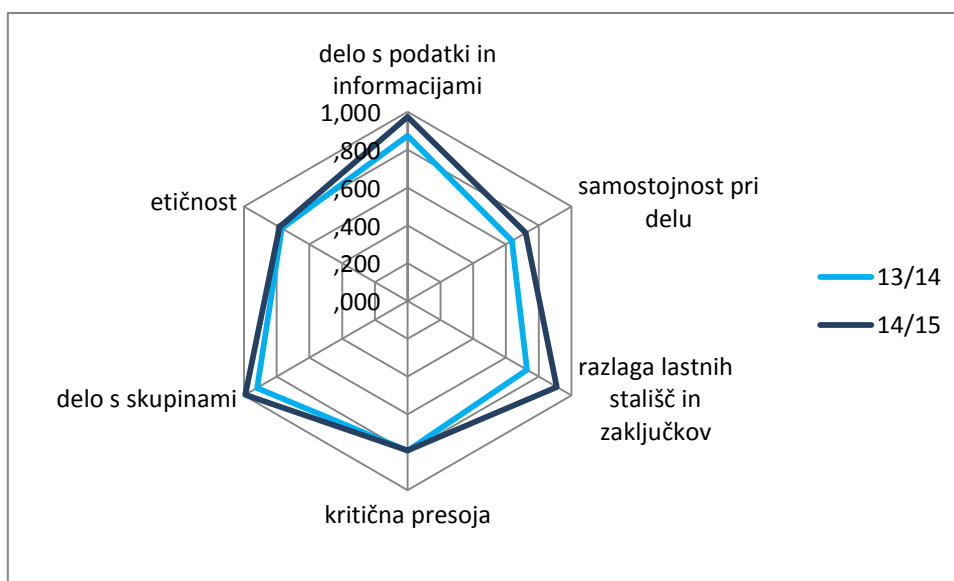
2.2.2 Kompetenčni profil diplomantov

Zgoraj predstavljene rezultate smo uredili v grafični prikaz, ki predstavlja sliko kompetenčnega profila diplomantov. Zaradi različnih vrednosti posameznih skupin kompetenc smo za izdelavo kompetenčnega profila izračunali relativno vrednost doseganja kompetenc, ki omogoča primerjavo znotraj programa in med obema programoma v raziskavi. Vrednost, ki smo jo uporabili za izris grafa, je relativna povprečna vrednost doseženih točk v posamezni skupini kompetenc.

Slika 1: Kompetenčni profil anketiranih diplomantov študijskega programa Ekonomija in finance

Kompetenčni profil je prikazan z mrežnim diagramom, pri čemer zunanje meje predstavljajo doseganje kompetence v celoti, notranje pa delež dosežene kompetence. Dosežene kompetence ponazarja črta, ki povezuje oglišča grafa. Interpretacija kompetenčnega profila je smiselna upoštevajoč ugotovitve iz točke 1) Analize in predstavitve rezultatov.

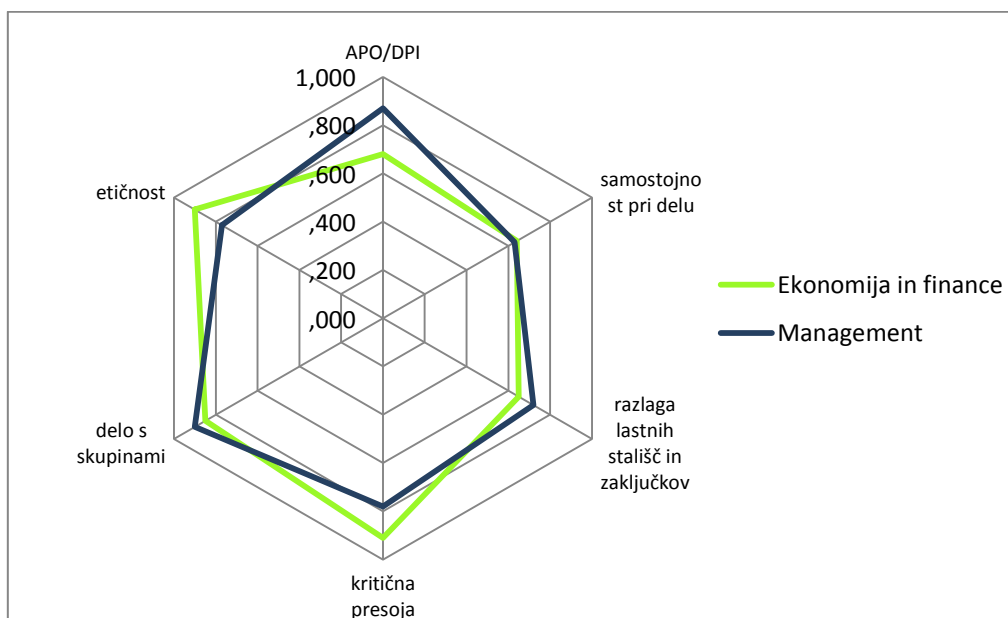

Slika 2: Kompetenčni profil anketiranih diplomantov študijskega programa Management

2.2.3 Primerjava doseganja kompetenc med programoma

S t-testom za neodvisne vzorce smo preverili, ali so razlike med programoma značilne. Ugotovili smo, da se je v primerjavi s pilotno izvedbo v letu 14/15 izboljšala kompetentnost na področjih razlage lastnih stališč in zaključkov ter na področju dela s skupinami (razlike so značilne pri manj kot 5% tveganju). Razlike smo zaznali tudi v kompetentnosti med programoma (v tej analizi je bila pri vsakem programu izločena prva skupina kompetenc, ki je v vsakem programu različna). Diplomanti programa Ekonomija in finance izražajo večjo stopnjo kompetentnosti na področjih kritične presoje in razlage lastnih stališč ter na področju etičnosti.

Za konec podajamo še grafično primerjavo kompetenčnih profilov za diplomante obeh študijskih programov za podatke obeh spremljanih let.

Slika 3: Primerjava kompetenčnih profilov diplomantov študijskih programov Ekonomija in finance ter Management

3 Zaključek

3.1 Ugotovitve

Za namen spremljanja doseganja kompetenc smo na UP FM oblikovali pregledni vprašalnik, s katerim preverjamo doseganje posameznih kompetenc. Vprašalnik preverja zgolj prisotnost, ne pa tudi stopnjo razvitosti kompetence. Zaradi preglednejših analiz in tudi prikaza rezultatov so sorodne kompetence združene v skupine glede na področje, na katero se nanašajo. Obravnavana študijska programa imata po šest skupin kompetenc, od katerih je pet enakih, ena skupina pa je programsko specifična. Na podlagi analiz anketnih vprašalnikov ugotavljamo, da diplomanti v veliki meri dosegajo s programom zastavljene kompetence. Večjih razlik med programoma kakor tudi med posameznimi skupinami kompetenc ni zaznati, ugotavljamo pa, da diplomanti programa Ekonomija in finance v povprečju v večini skupin dosegajo vse kompetence, diplomantom programa Management pa v povprečju v skoraj vseh skupinah nekoliko zmanjka do celote. Diplomanti Ekonomije in financ izražajo v povprečju v nekoliko večji meri doseganje kompetenc s področja kritične presoje in razlage lastnih stališč ter s področja etičnosti, diplomanti Managementa pa v povprečju v nekoliko večji meri izražajo doseganje programsko-specifičnih kompetenc.

3.2 Predlogi ukrepov

Čeprav odzivnost na anketiranje ni bila slaba, pa je treba opozoriti na nenaključnost vzorca in na omejitve pri posploševanju rezultatov. Glede na razmeroma majhno populacijo bi bilo smiselno vztrajati pri doseganju ciljne populacije v celoti.

Zaradi lažje obdelave in morda tudi odzivnosti bi bilo smiselno anketiranje izvesti v elektronski obliki.

Interpretacija rezultatov ankete je smiselna upoštevajoč tudi mnenje, pridobljeno s fokusnimi skupinami s študenti in delodajalci. Rezultate je smiselno aplicirati na izvedbo predmetov, in sicer v smeri, da se s primernimi pristopi k poučevanju in preverjanju znanja zagotovi doseganje kompetenc na področjih, ki so se pokazala za šibkejša.